ગુજરાત પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમિતિ

"રાજીવ ગાંધી ભવન" સંસ્કાર કેન્દ્ર માર્ગ, વી.એસ. હોસ્પિટલ પાસે, એલિસબ્રીજ,અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૬.
ફોન : ૦૭૯-૨૬૫૭૮૨૧૨-૨૧૩,૨૬૫૭૮૧૬૧,૨૬૫૭૮૩૧૧ ફેક્સ : ૦૭૯-૨૬૫૭૯૫૮૯

Web : www.incgujarat.com E – mail : gpcc1234@gmail.com

===

અખબારી યાદી **૧૯-૦૪-૨૦૨૫**

- **ગુજરાત 2025ના ભારત ન્યાય અહેવાલમાં નીચે સરક્યું: આદર્શ રાજ્યથી મધ્યમ કક્ષાના પ્રદર્શન સુધી ઇન્ડિયન જસ્ટીસ રીપોર્ટ એકંદર રેન્કિંગ ૧૧માં સ્થાને ગુજરાત ખસી ગયું**
- **૨૩ રાજ્ય માનવ અધિકાર આયોગોનું મૂલ્યાંકનમાં ગુજરાત ૨૦માં સ્થાને : માનવ અધિકારોના રક્ષણ – ન્યાય અંગે ગાંધી – સરદારના ગુજરાતમાં ચિંતાજનક સ્થિતિ**

નવીનતમ ભારત ન્યાય અહેવાલ (IJR), જે કાનૂની નિષ્ણાતો દ્વારા અનેક નાગરિક સમાજ સંગઠનોના સમર્થનથી તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે અને રાજ્યોની ન્યાય પહોંચાડવાની ક્ષમતાનું રેન્કિંગ કરવાનો હેતુ ધરાવે છે, તેમાં 2022માં ચોથા સ્થાનથી લપસીને 11મા સ્થાને પહોંચી ગયું છે. જેના માટે ભાજપ સરકારની ન્યાય વહીવટ સુધારણા પ્રત્યેની ગંભીરતાના અભાવ પર આકરા પ્રહાર કરતા ગુજરાત પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમિતિના મીડિયા કન્વીનર અને પ્રવક્તા ડૉ. મનીષ દોશીએ જણાવ્યું હતું કે 18 મુખ્ય રાજ્યોનું મૂલ્યાંકન કરતા, જેને "મોટા અને મધ્યમ કદના રાજ્યો" તરીકે ઓળખવામાં આવ્યા છે, આ 212 પાનાના અહેવાલમાં ન્યાય વ્યવસ્થાના ચાર મુખ્ય આધારસ્તંભો—પોલીસ, જેલ, ન્યાયતંત્ર અને કાનૂની સહાય—ની ક્ષમતા માપવા માટે "માનવ સંસાધન, માળખાકીય સુવિધા, બજેટ, કાર્યભાર અને વિવિધતા"ના માપદંડોનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે. 23 રાજ્ય માનવ અધિકાર આયોગોનું અલગ મૂલ્યાંકનમાં જેમાં ગુજરાત 20મા સ્થાને છે. ગુજરાતનું પ્રદર્શન પોલીસ અને જેલ માટે તમામ ચાર ઈન્ડીયન જસ્ટીસ રીપોર્ટ મૂલ્યાંકનોમાં 9મા સ્થાનની આસપાસ રહ્યું છે. જોકે, અન્ય બે આધારસ્તંભોમાં તેનું પ્રદર્શન નોંધપાત્ર રીતે ઘટ્યું છે: ન્યાયતંત્રમાં ગુજરાત 2019માં 7મા, 2020માં 8મા, 2022માં 9મા સ્થાનથી 2025માં 14મા સ્થાને ખસી ગયું; અને કાનૂની સહાયમાં 2019માં 6ઠ્ઠા, 2020માં 9મા, 2022માં 3જા સ્થાનથી 2025માં 13મા સ્થાને ખસી ગયું. "શહેરી પોલીસ સ્ટેશન દ્વારા સેવા આપવામાં આવતા લોકોની સંખ્યા ખૂબ જ અલગ-અલગ છે—અરુણાચલ જેવા નાના રાજ્યમાં 8,500થી લઈને ગુજરાતમાં 2.8 લાખ સુધી, જે ગુજરાતના નાગરિકોની સુરક્ષા અંગે ચિંતાનો વિષય છે

ગુજરાતના નબળા ન્યાયિક રેન્કિંગને અનેક પરિબળો સાથે જોડે છે: ન્યાયતંત્ર પર વ્યક્તિ દીઠ ખર્ચ ઘટીને રૂ. 101 થયો—18 રાજ્યોમાં સૌથી ઓછો; હાઈકોર્ટના ન્યાયાધીશ દીઠ વસ્તી 38,36,147 છે—ભારતમાં સૌથી વધુ; નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશોની 31.1% ખાલી જગ્યાઓ છે, જ્યારે હાઈકોર્ટના સ્ટાફની ખાલી જગ્યાઓ 46.6% છે—ફરીથી ભારતમાં સૌથી વધુ. કાનૂની સહાય શ્રેણીમાં ગુજરાતના નીચા રેન્કિંગનું કારણ, અહેવાલ સૂચવે છે, તેની લોક અદાલતો માત્ર "પ્રમાણમાં ઓછા કેસ" લેવાથી જ નહીં, પરંતુ ભારતમાં સૌથી ઓછો નિકાલ દર—માત્ર 11,000 બાબતોનો નિકાલ, જે માત્ર 2% છે. તેની સરખામણીમાં, રાજસ્થાનમાં 3% અને મહારાષ્ટ્રમાં 9% નિકાલ દર હતો. લોક અદાલતો ભારતના કાનૂની સહાય ઢાંચાનો નિર્ણાયક ઘટક છે, જે વિવાદોને ઔપચારિક અદાલતી વ્યવસ્થાની બહાર સૌહાર્દપૂર્ણ રીતે ઉકેલવા માટે રચાયેલ છે. "આ મંચો કોર્ટના બેકલોગને ઘટાડવા, ઝડપી ન્યાયને પ્રોત્સાહન આપવા અને સૌહાર્દપૂર્ણ સમાધાનની સંસ્કૃતિને વેગ આપવા માટે છે. પોલીસ ભરતીમાં સામાજિક ન્યાય વિશે, રાષ્ટ્રીય સ્તરે, "અનુસૂચિત જાતિ (SC) ક્વોટા પૂરા કરવામાં અનુસૂચિત જનજાતિ (ST) અને અન્ય પછાત વર્ગ (OBC) ક્વોટા પૂરા કરવા કરતાં પાછળ રહે છે.

અગાઉના ત્રણ ઇન્ડિયન જસ્ટીસ રીપોર્ટમાંથી સામાજિક ન્યાયના ચાર આધારસ્તંભો—પોલીસ, જેલ, ન્યાયતંત્ર અને કાનૂની સહાય—નું વ્યાપક ચિત્ર રજૂ કરતા, અહેવાલ દર્શાવે છે કે ગુજરાતે 2025માં નોંધપાત્ર રીતે 11મા સ્થાને ખસી ગયું. સેન્ટર ફોર સોશિયલ જસ્ટિસ, કોમન કોઝ, કોમનવેલ્થ હ્યુમન રાઇટ્સ ઇનિશિયેટિવ (CHRI), દક્ષ અને TISS-પ્રયાસ દ્વારા સંયુક્ત રીતે તૈયાર કરાયેલા આ અહેવાલમાં જણાવાયું છે કે રેન્કિંગ રાજ્ય સરકારો દ્વારા ન્યાય વહીવટ સુધારવા માટે વર્ષ-દર-વર્ષના પ્રયાસોને પ્રતિબિંબિત કરે છે. દક્ષિણ ભારતના રાજ્યો—કર્ણાટક, આંધ્રપ્રદેશ, તેલંગાણા, કેરળ અને તમિલનાડુ—18 મુખ્ય રાજ્યોમાં ચાર મુખ્ય આધારસ્તંભોમાં સતત શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન કરે છે.

(ડૉ. મનિષ એમ. દોશી)
મીડિયા કન્વીનર અને પ્રવક્તા
Mob : 9426001599